

درآمدی بر توسعه پایدار شهری
مؤلف: دکتر سعید ملکی

سرشناسه: ملکی، سعید، ۱۳۵۳-
عنوان و نام پدیدآور: درآمدی بر توسعه پایدار شهری / سعید ملکی.
مشخصات نشر: اهواز: دانشگاه شهید چمران، ۱۳۹۰. مشخصات ظاهری: ۴۳۰ص: جدول.
فروست: انتشارات دانشگاه شهید چمران اهواز؛ ۵۰۰.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۴۱-۰۳۰-۷ وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: ص.ع. به انگلیسی:
An Introduction to Urban Sustainable Development : Saeed Maleki
یادداشت: واژه‌نامه
موضوع: توسعه پایدار شهری
شناسه افزوده: دانشگاه شهید چمران اهواز رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۰ م ۶۸ / CH۹۷
رده بندی دیویی ۳۳۸/۹ شماره کتابشناسی ملی: ۲۲۸۰۶۱۹
یادداشت: کتابنامه : ص. ۳۹۳-۴۱۸
موضوع: شهرسازی- طرح و برنامه‌ریزی
رده بندی کنگره: ۱۳۹۰ م ۶۸ / CH۹۷
شماره کتابشناسی ملی: ۲۲۸۰۶۱۹

توسعه پایدار شهری از جمله موضوعات جدید برنامه‌ریزی شهری است که طی سال‌های اخیر مورد توجه قرار گرفته و در سطح خرد و کلان مطرح شده است. کیفیت زندگی انسان ارتباط مستقیمی با کیفیت محیط زیست او دارد و با توجه به این که بسیاری از انسان‌ها در شهرها که محل برقراری اکثر ارتباطات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی نیز می‌باشد، زندگی می‌کنند؛ مسائلی از جمله بحران محیط زیست، انرژی، آلودگی صوتی و ترافیک بخشی از عواملی هستند که می‌تواند کیفیت زندگی انسان را دستخوش تغییر و دگرگونی قرار دهند و در این شرایط در راستای افزایش و بهبود کیفیت زندگی انسان، توجه به مقوله پایداری در شهر و توسعه پایدار احساس می‌شود. کتاب "درآمدی بر توسعه پایدار شهری" که توسط دکتر سعید ملکی، تدوین و از طریق دانشگاه شهید چمران اهواز به زیور طبع آراسته شده، ابعاد مختلف این مهم بررسی و تبیین گردیده است.

در واقع در این کتاب سعی شده نمونه‌های موفق از مسائل پایداری مطرح گردد تا نقاط قوت و فرآیند موفقیت آمیز و عواملی که سبب افزایش کیفیت زندگی انسان و محیط زیست او شده‌اند، مشخص و تبیین گردند. کتاب مذکور مشتمل بر پنج فصل می‌باشد. در فصل اول سیر پیدایش و تحولات نظریه توسعه پایدار و توسعه پایدار شهری، همچنین مفاهیم بنیادی در این حوزه مطرح گردیده است. فصل دوم با عنوان چپستی توسعه پایدار، اصول، عناصر، اهداف، مدل‌های توسعه پایدار و کاربرد و مفاهیم آن‌ها در کشورهای جهان و ایران را تشریح می‌نماید، سپس با رویکردی سیستمی رابطه آن را با دیگر ابعاد پایداری بیان می‌کند. در فصل سوم ابعاد، اهداف، اصول، مدل‌ها و نقش شهرسازی در تحقق اهداف توسعه پایدار شهری بیان شده و در ادامه نقش، کاربرد و راهبردهای توسعه پایدار شهری از جمله مباحث مطرح شده در این فصل می‌باشد. فصل چهارم به بیان پایداری شهری و کاربرد آن در الگوهای توسعه شهری و عوامل پایداری می‌پردازد و بالاخره در فصل آخر، شهر پایدار، شهر سالم، ویژگی‌های آن‌ها و برنامه‌ریزی شهرهای پایدار و غیره از دیگر مؤلفه‌هایی هستند که به آن‌ها پرداخته شده است.

مطالعه این کتاب به کلیه دانشجویان و محققین در رشته‌های شهرسازی، برنامه‌ریزی شهری، برنامه‌ریزی محیطی، جغرافیا، محیط زیست، همچنین مدیران و دست‌اندرکاران امور شهری پیشنهاد می‌گردد.

راهنمای جامع مدل های کاربردی GIS

مؤلفان: دکتر غریب فاضل نیا، سید یاسر حکیم دوست، یدالله بلیانی

سرشناسه: فاضل نیا، غریب، ۱۳۴۲-
 عنوان و نام پدیدآور: راهنمای جامع مدل های GIS در برنامه ریزی های شهری، روستایی و محیطی/
 غریب فاضل نیا، سید یاسر حکیم دوست، یدالله بلیانی.
 مشخصات نشر: تهران، آزادپیمان، ۱۳۹۱- مشخصات ظاهری: ج: مصور، جدول، نمودار.
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۵۸۶-۱۷-۵ وضعیت فهرست نویسی: فیپا
 موضوع: نظام های اطلاعاتی جغرافیایی- نرم افزار
 شناسه افزوده: سید یاسر حکیم دوست ۱۳۶۲- یدالله بلیانی ۱۳۶۲-
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۱ ر ۲ ۱۷/ف ۲۱۲/ GV
 رده بندی دیویی: ۹۱۰/۳۸۵
 شماره کتابشناسی ملی: ۲۷۰۰۳۰۶

امروزه استفاده از سیستم اطلاعات جغرافیایی به صورت ابزاری توانمند، توانسته از حالت سلیقه ای در بسیاری از کارهای تحقیقاتی خارج شده و به صورت یک نیاز مطرح گردد. در واقع "GIS" سیستمی قوی است، که نرم افزارهای تخصصی در آن استفاده می شوند. کتاب حاضر توسط دکتر غریب فاضل نیا و همکارانشان، در جهت آشنایی پژوهشگران و اندیشمندان با این ابزار، در پنج فصل تهیه و تدوین شده است. در فصل اول آن به بررسی کلیات سیستم اطلاعات جغرافیایی GIS پرداخته شده است. فصل دوم با عنوان تحلیل های توپوگرافی و فیزیوگرافی به بررسی مباحثی همچون نقشه شیب، نقشه های سایه روشن، مدل تین (TIN)، مدل رقومی ارتفاع (DEM)، نقشه جهت، ترسیم نیمرخ و غیره می پردازد. فصل سوم به بحث درون یابی (Interpolation)، مفاهیم درون یابی، روش ها و مدل های مربوطه همچون کریجینگ و انواع آن، مدل (IDW)، مدل (Spline) و غیره اختصاص پیدا کرده است. در فصل چهارم بحث مهم و تخصصی مکانیابی مطرح می گردد و در آن انواع مدل های مکانیابی همچون منطق بولین، منطق فازی، (Index overlay)، روش های تحلیل سلسله مراتبی (AHP) به صورت مفصل بیان گردیده و در نهایت فصل پنجم با عنوان تابع تراکم کرنل، با بحث در رابطه با تابع تراکم، تحلیل فضایی جغرافیای فقر و همچنین تحلیل فضای جغرافیای جرم و جنایت می پردازد. لازم به توضیح است که جلد دوم این کتاب که در حوزه تحلیل های مکانی پیشرفته می باشد، در دست تألیف بوده و در آینده ای نزدیک در اختیار پژوهشگران عزیز قرار خواهد گرفت. این کتاب می تواند در راستای کمک به پژوهشگران و دانشجویان در رشته های جغرافیا، برنامه ریزی شهری، برنامه ریزی روستایی، شهرسازی، منابع طبیعی، عمران و سایر رشته های مرتبط و همچنین مجریان طرح ها و پروژه ها و شرکت های مهندسی مشاور بسیار مفید و مؤثر واقع شود.

تجدید چاپ و بازبینی کتاب کاربرد مدل در جغرافیا با تأکید بر برنامه‌ریزی شهری و ناحیه‌ای

مؤلفان: دکتر حسن حکمت‌نیا، دکتر میرنجف موسوی

حکمت‌نیا حسن، ۱۳۴۵-
 کاربرد مدل در جغرافیا با تأکید بر برنامه‌ریزی شهری و ناحیه‌ای / حسن حکمت‌نیا،
 میرنجف موسوی - - یزد: علم نوین، ۱۳۸۵
 ۳۸۴ ص.
 ISBN:964-8946-06-8
 فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیپا:
 کتابنامه: ص ۳۷۰-۳۸۴
 ۱. شهرسازی - - الگوهای ریاضی. الف. میرنجف موسوی ۱۳۵۵ - ب. عنوان.
 کتابخانه ملی ایران: ۴۶۶۶۸-۸۴ م

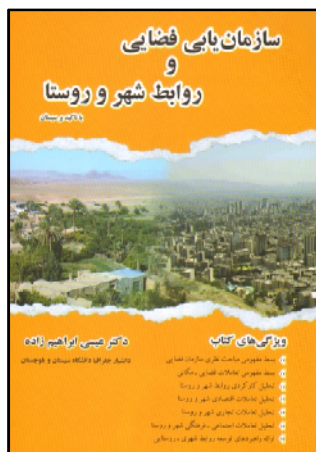
امروزه جغرافیا از روابط متقابل انسان و محیط و فعالیت‌های انسانی در سیستم‌های فضایی بحث می‌کند. تعامل این علم با علوم طبیعی از یک سو و شکل‌گیری انقلاب کمی در دهه‌های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ از سوی دیگر، جغرافیا را از شیوه‌ی سنتی خارج ساخته و آن را در زمره تحقیقات علمی قرار داده و اعداد و ارقام و روش‌های آماری را وارد مطالعات این علم نمود. بکارگیری روش‌ها و مدل‌های ریاضی در تحقیقات جغرافیایی، گام نوینی در راستای قانونمند شدن دانش جغرافیا می‌باشد. این کتاب در راستای پاسخگویی به این نیاز و آشنایی محققین و دانشجویان با روش‌های کمی و مدل‌های جغرافیایی تألیف شده است. که می‌توان گفت در نوع خود مجموعه‌ای بی‌نظیر و جامع می‌باشد.

چاپ دوم کتاب کاربرد مدل در جغرافیا با تأکید بر برنامه‌ریزی شهری و ناحیه‌ای، که با تجدیدنظر و افزودن مطالب جدیدتری در سال ۱۳۹۰ تألیف گردیده، در ده فصل نگاشته شده است. در فصل اول به مفهوم مدل، ویژگی‌ها، مشخصات و انواع مدل و کاربرد آن در مطالعات جغرافیایی اشاره شده است. در فصل دوم به مدل‌های جمعیتی همچون رشد خطی، نمایی، نمایی مضاعف، مدل منحنی لجستیک، مدل ترکیبی جمعیت، مدل ماتریسی بقای عمر کوهرت پرداخته شده است. در فصل سوم مدل‌های اقتصادی و مدل‌های پیش-بینی اشتغال از جمله مدل طولی-عرضی ایزارد، مدل تغییر سهم، داده-ستانده، برنامه‌ریزی خطی و غیره مطرح شده است. در فصل چهارم مدل‌های مسکن و زمین در زمینه پیش‌بینی و برنامه‌ریزی واحدهای مسکونی، مدل‌های برآورد نیاز به زمین و توسعه فیزیکی شهر از جمله: مدل آنتروپی شانون، مدل هلدن و غیره ارائه شده است. در فصل پنجم مدل‌های جاذبه، در دسترسی به خدمات و حوزه نفوذ، تخصیص بهینه جمعیت و اشتغال به نواحی شهری مطرح گردیده و فصل ششم با عنوان مدل‌های رشد، اندازه و ساختار فضایی شهر می‌باشد که در آن مدل‌هایی همچون مدل وان تونن، والتر کریستالر، رتبه-اندازه، لورنز و غیره بحث می‌شود. در فصل هفتم به بررسی شاخص‌ها و مدل‌های سطح بندی سکونتگاه‌ها و تعیین مکان‌های بهینه از جمله مدل تاکسونومی عددی، مدل تحلیل عاملی، مدل شاخص توسعه انسانی و غیره پرداخته شده است. در فصل هشتم مدل‌ها و شاخص‌های نابرابری و فقر و کاربرد آن در مطالعات شهری همچون شاخص‌های ضریب پراکندگی، دالتون، روش تعیین خط فقر، شاخص سن و.. مطرح گردیده است. در فصل نهم به مدل‌های برنامه‌ریزی استراتژیک و ارزیابی طرح‌های فضایی پرداخته شده است. در نهایت در فصل آخر، مدل‌های تصمیم‌گیری چند معیاره در برنامه‌ریزی شهری از قبیل روش فرایند تحلیل سلسله‌مراتبی (AHP)، روش آنتروپی، مدل تاپسیس و روش الکتتر (ELECTRE) به طور مفصل مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

این کتاب می‌تواند به عنوان منبعی مناسب برای رشته‌های مختلف از جمله جغرافیا، برنامه‌ریزی شهری، برنامه‌ریزی روستایی، شهرسازی، برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای در تمامی مقاطع مفید واقع شود.

سازمان‌یابی فضایی و روابط شهر و روستا (با تأکید بر سیستان)

مؤلف: دکتر عیسی ابراهیم‌زاده

سرشناسه: ابراهیم‌زاده، عیسی، ۱۳۴۴-
 عنوان و نام پدیدآور: سازمان‌یابی فضایی و روابط شهر و روستا/ تألیف: عیسی ابراهیم‌زاده
 مشخصات نشر: مشهد: مرنديز، ۱۳۹۱
 مشخصات ظاهری: ۲۹۰ ص: مصور، جدول.
 شابک: ۷-۱۸۳-۱۰۶-۶۰۰-۹۷۸
 وضعیت فهرست نویسی: فیپا
 موضوع: شهر و روستا- ایران موضوع: عمران روستایی -- ایران
 موضوع: عمران روستایی -- ایران - سیستان و بلوچستان
 رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۱ ۲الف ۹ الف / ۳۸۴ HT رده‌بندی دیویی: ۳۰۷ / ۷۶۰۹۵۵
 شماره کتابشناسی ملی: ۲۷۴۲۷۰۰

اصولاً از مهمترین عواملی که بایستی در مطالعات ناحیه‌ای مورد توجه قرار گیرد، تجزیه و تحلیل روابط میان شهر و روستا - منطقه نفوذ شهری می‌باشد. ناحیه یک سیستم کارکردی از سکونتگاه‌های شهری و روستایی است که روند کنش متقابل در آن از طریق روابط این سکونتگاه‌ها انجام می‌پذیرد. با توجه به این که در برنامه‌ریزی‌های ناحیه‌ای، هدف نهایی رسیدن به یک نوع توسعه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی همه جانبه می‌باشد، لذا بایستی فرایند توسعه آن چنان پیوسته باشد که شهر و شهرنشینی به نوبه خود عاملی در جهت توسعه روستا به شمار آید و پیشرفت روستا پشتیبان شهرها باشد. تلاقی این دو فرایند باید منجر به شرایطی گردد که در آن شکاف بین نواحی شهری و روستایی از نظر درآمد، بازدهی، خدمات اجتماعی و کیفیت زندگی کاهش یابد.

در ایران از گذشته‌های دور تا دهه‌های کنونی، نیاز متقابل بین شهر و روستا، در یک نظام اقتصاد منطقه‌ای، عامل برقراری رابطه متعادل شهر و حوزه نفوذ آن بوده است. لیکن در چند دهه‌ی اخیر، در پی رویکرد نظام سیاسی حاکم بر جهان که متأثر از فرهنگ غربی بوده و با پذیرش الگوی توسعه اجتماعی - اقتصادی، متأثر از نظام سرمایه‌داری جهانی در ایران، نظام کهن اقتصاد منطقه‌ای و به دنبال آن روابط شهر و روستا دگرگون گشت. بدین معنا که با اجرای اصلاحات ارضی و همچنین تزریق سرمایه‌های خارجی و بالاخره درآمدهای حاصل از نفت، که نمود عینی آن‌ها عمدتاً در شهرها بود، روابط پایدار و متعادل بین شهر و روستا تضعیف شده و نهایتاً به شکل وابستگی جامعه روستایی به شهرها ظاهر گردید. در منطقه سیستان به مانند سایر مناطق کشور، این روابط ارگانیک و پایدار دگرگون گشته و امروزه شاهد از هم‌گسیختگی روابط متقابل شهر و روستا می‌باشیم. در همین راستا آقای دکتر عیسی ابراهیم‌زاده دانشیار گروه جغرافیا دانشگاه سیستان و بلوچستان با دیدی جامع‌نگر، به تحلیل کارکردی سکونتگاه‌های شهری و روستایی و همچنین روابط آن‌ها، با تأکید بر منطقه سیستان در قالب کتاب "سازمان‌یابی فضایی و روابط شهر و روستا" پرداخته‌اند.

کتاب مذکور در شش فصل تهیه شده است که در فصل اول آن تعاریف، مفاهیم و مبانی نظری تعاملات فضایی - مکانی و روابط شهر و روستا مورد بررسی قرار گرفته‌است. در فصل دوم بنیان‌های جغرافیایی و تحولات روابط شهر و روستا در ایران و سیستان ارائه شده‌است. فصل سوم کتاب حاوی تحلیل کارکردهای اقتصادی در روابط شهر و روستا در ایران و سیستان می‌باشد. در فصل چهارم نقش تجارت و بازرگانی در روابط شهر و روستا در ایران با تأکید بر سیستان تحلیل گردیده‌است. فصل پنجم این کتاب دربرگیرنده تحلیل نقش عوامل اجتماعی، فرهنگی در روابط شهر و روستا در ایران با تأکید بر سیستان بوده و بالاخره در فصل ششم رهیافت‌ها و راهبردهای کاربردی در توسعه روابط شهری و روستایی ارائه گردیده است.

کتاب حاضر می‌تواند به عنوان یک الگوی مناسب در زمینه توسعه روابط شهر و روستا و بهسازی این روابط، رهگشا بوده و مورد استفاده اندیشمندان و محققین در عرصه پژوهش‌های شهری و منطقه‌ای قرار بگیرد.